

Tinget har meget stor Interesse for at faa Sagen hurtigt i Udvalg og ikke ønsker en lang Diskussion — det vidner det store Auditorium om —, vil jeg ikke gaa i Detailler i den Henseende, men kun fremhæve een Ting, som jeg ikke kan undlade at fremhæve.

Der er i Landstinget blevet gjort opmærksom paa, hvor udmærket dette foreliggende Lovforslag var, og navnlig, hvor principrigtigt det var. For det var saaledes, at der var to Anskuelse, der gjorde sig gældende; den ene var den praktisk-konservative og den anden den teoretisk-radikale, og det var den første, man her havde fulgt. Det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) fremhævede meget rigtig, — og jeg er glad ved, at man efterhaanden begynder at forstaa det, — at de sagkyndige skulle virkelig ikke raade for, om man vil have Nævninger eller ikke, men naar man vil have Nævninger, skulle de sige, hvorledes Institutionen skal indrettes. Skulle vi nu ikke her anvende dette og se lidt paa Sagkyndigheden. Det om det udmærkede ved dette Lovforslag er oppe i Landstinget blevet sagt af en Mand, som, mig vitterligt, aldrig i sit Liv har beklædt en Domstol, og som efter, hvad jeg ved, i sin Ungdom har kæmpet meget ivrigt for lige det modsatte af, hvad der her skal gøres Stads af. Nu maa de Herrer ikke tro, jeg mener, at naar man har en Anskuelse, skal den være ved hele Livet. Man kan godt forandre den, man kan blive klogere eller dummere med Aarene. Men jeg mener rigtignok, at naar man en Gang offentlig har kæmpet for en Anskuelse og saa har forandret den, skal man tie stille og ikke give Raad i den Henseende. Viser det sig, at man ikke kan staa ved det, som man offentlig har kæmpet for, maa man lade det være, hvad det være vil. Den teoretisk-radikale Anskuelse repræsenteredes blandt andet af en Mand, der — vi kunne mene om hans politiske Færd, hvad vi ville — som Dommers stod paa et Trin, vist meget faa have kunnet naa efter ham, ja, vel heller ikke for ham, nemlig Klein, derom er der vist Enighed i hele Landet. Det repræsenteres endvidere af den nuværende Justitiarius i Højesteret, den nuværende Justitiarius i Kriminalretten og den nuværende Justitiarius i Overretten.

Mine Herrer, det er disse Folk, der repræsenterer det teoretisk-radikale, og den anden Mand, han, der aldrig i sit Liv har siddet paa et Dommersæde, repræsenterer det praktisk-konservative. Er det ikke

morsomt? Det er ikke alene morsomt, det er oplysende. Man begynder vist at faa en lille Mistanke om, at disse Mænd, som hele deres Liv igennem have været Dommere, og som have haft rig Lejlighed, og ogsaa benyttet denne Lejlighed, til at gøre Iagttagelser, ikke som Medlemmer af Proceskommissionen enstemmigt og uden mindste Forbehold vilde have gaaet over til det, Proceskommissionen foreslog, og som er noget helt andet end det, der nu foreligger, hvis de ikke havde fundet, at naar man skal gøre Forandringer, var dette det eneste rigtige. De sagkyndige skulle jo raade over Tingenes hvorledes, og hvis disse Folk ikke ere sagkyndige, ved jeg ikke, hvem der er sagkyndige. Men hvad svares der? Der svares, at dette er en teoretisk-radikal Historie.

Vi faa endvidere at vide, at Henlægelsen af Forberedelsen af de civile Sager til Underretten sparer Parterne Tid, Ulejlighed og Bekostning. Jeg kan ikke tro, at den, der siger det, nogen Sinde i sit Liv har ført civile Sager, og det har han vist heller ikke. Det er en fuldstændig Umulighed, det siger den sunde Fornuft. Hvis De ville tænke Dem, at De skulle føre en Proces for Landsretten i første Instans, saa antager De en Landsretssagfører, saa er den Ting færdig. Skal der optages Tingsvidne — det sker i de fleste Tilfælde ikke, det er kun i en Trediedel af Sagerne, at der optages Tingsvidne eller Syn og Skøn og lignende —, rejser Landsretssagføreren ned til vedkommende By, hvor Vidnerne skulle føres, eller han bemyndiger en Sagfører dernede til at foretage det fornødne. I Stedet derfor bliver Regelen nu den, at naar man har en Landsretssag, skal man først gaa til en Landsretssagfører og faa at vide, om han vil paatage sig Sagen, og saa senere skal man have en Sagfører ved Underretten, og han skal møde i Retten og paatage sig at levere Indlæg: o. s. v., for saa vidt de ikke skulle skrives af Landsretssagføreren. Sund Fornuft siger, hvilken Forhaling og Omkostning det vil medføre. Naar det saa blev bedre, men det gør det ikke, thi der kommer utallige Tvivlsspørgsmaal frem. Proceskommissionen havde for at paaskynde borgerlige Sager indrettet det saaledes, at der kun var to Instanser. Smaa Sager skulde for Underretten og kunde gaa til en Landsret, og der var det Stop, store Sager skulde for Landsret og gik saa til Højesteret, og saa var der ikke mere. Dette er en Besparelse af Tid, som ikke maa foragtes, idet det medførte stor